

Trestní právo

Ing. Mgr. Tomáš Klusák

Obsah přednášky

- o Trestní právo hmotné
- o Trestní právo procesní
- o Soudnictví ve věcech mládeže

Trestní právo

- o Prameny:
  - o Ústava, LZPS
  - o Trestní zákoník
  - o Trestní řád
  - o O soudnictví ve věcech mládeže
- o Účelem je chránit společnost před jednáním pro společnost nebezpečným
- o Princip subsidiarity trestní represe a ultima ratio trestního práva
- o Funkce TPH : ochranná, regulativní, preventivní, represivní

Trestní právo hmotné

- o Úprava v TZ
- o Upravuje podmínky tr. odpovědnosti
- o Stanoví zejména:
  - o Co je to trestný čin
  - o Jaký trest lze za něj uložit

o TZ část

obecná

zvláštní

TPH

- o Jen trestní zákon vymezuje trestné činy a stanoví trestní sankce, které lze za jejich spáchání uložit.
- o Trestní odpovědnost pachatele a trestněprávní důsledky s ní spojené lze uplatňovat jen v případech společensky škodlivých, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu.
- o Trestné činy

```
graph LR; A[Trestné činy] --> B[přečin]; A --> C[zločin];
```

přečin

zločin

Trestný čin

o Prvky TČ:

- o Objekt (zájmy chráněné TZ)
- o Objektivní stránka (jednání x následek x PS)
- o Subjekt (F.O. splňující věk, přičetnost)
- o Subjektivní stránka (úmysl x nedbalost)
(Vražda)

Př. Kdo jiného úmyslně usmrtí, bude potrestán odnětím svobody na deset až osmnáct let.

Okolnosti vylučující protiprávnost

- o Krajní nouze (odvracení nebezpečí)
- o Nutná obrana (odvracení útoku)
- o Svolení poškozeného (nelze usmrtit nebo ublížit na zdraví, Př. transplantace)
- o Oprávněné použití zbraně (policisté)
- o Přípustné riziko (při výkonu povolání, př. lékař)

Právní následky TO

- o Trest (uložen soudem na základě zákona)
  - o Účelem je ochrana společnosti
  - o Funkce represivní, preventivní, ochranná, výchovná

- o Ochranná opatření

Ochranné léčení

Zabezpečovací
detence

Ochranná výchova

Zabrání věci či jiné
majetkové hodnoty

Tresty

- o odnětí svobody,
- o domácí vězení,
- o obecně prospěšné práce,
- o propadnutí majetku,
- o peněžitý trest,
- o propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty,
- o zákaz činnosti,
- o zákaz pobytu,
- o zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce,
- o ztrátu čestných titulů nebo vyznamenání,
- o ztrátu vojenské hodnosti,
- o vyhoštění.

Trestní právo procesní

- o Upravuje trestní řízení
- o Postup orgánů činných v trestním řízení, aby TČ byly náležitě zjištěny a pachatelé podle zákona potrestáni
- o Vybrané zásady trestního řízení:
  - o Zásada stíhání jen ze zákonných důvodů
  - o Zásada přiměřenosti
  - o Zásada obžalovací
  - o Zásada vyhledávací
  - o Zásada veřejnosti
  - o Zásada presumpce nevinny

Subjekty trestního řízení

- o STŘ:
  - o OČTŘ
  - o Obviněný
  - o Obhájce
  - o Poškozený
  - o Zúčastněná osoba
  - o Orgán SPOD
- o Osoba proti níž se řízení vede
  - o Podezřelý (bez sdělení obvinění)
  - o Obviněný (sdělení obvinění)
  - o Obžalovaný (nařízeno hlavní líčení)
  - o Odsouzený (odsuzující rozsudek)

Stadia TŘ

- o Přípravné řízení
- o Předběžné projednání obžaloby
- o Hlavní líčení
- o Odvolací řízení
- o Vykonávací řízení

Rozhodnutí

- o Rozsudek (nejdůležitější část výroku o vině a trestu)
- o Trestní příkaz (bez nařízení jednání)
- o Usnesení (otázky spíše procesní)

Opravné prostředky:

- o Odvolání, stížnost, odpor (řádné OP)
- o Obnova řízení, dovolání, stížnost pro porušení zákona (mimořádné OP)

Mladiství

- o Zákon o soudnictví ve věcech mládeže
  - o Vztahuje se na děti do 15 let (nejsou trestně odpovědné)
  - o Mladistvé (15-18)
    - o TČ se nazývá provinění
    - o Mladiství musí mít obhájce
    - o Trest se nazývá opatření
- o Účinná lítost ---zánik trestnosti
  - o Trestnost činu, na který trestní zákoník stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje pět let, spáchaného mladistvým zaniká, jestliže mladistvý po spáchání činu
    - o a) dobrovolně odstranil nebo napravil způsobený následek,
    - o b) svým chováním projevil účinnou snahu po nápravě a
    - o c) čin neměl trvale nepříznivých následků pro poškozeného nebo pro společnost.

Opatření

o Opatření

výchovná

ochranná

trestní

o Při splnění podmínek je možnost upustit od uložení trestního opatření

Výchovná opatření

- o dohled probačního úředníka
  - o Sledování, kontrola, odborné vedení
- o probační program
  - o K rozvíjení sociálních a osobnostních stránek
- o výchovné povinnosti
  - o Podrobení se léčení ze závislosti
- o výchovná omezení
  - o Nestýkání se s určitými osobami
- o napomenutí s výstrahou

Ochranná opatření

- o ochranné léčení
- o zabezpečovací detence
- o zabrání věci nebo jiné majetkové hodnoty
- o ochranná výchova

Trestní opatření

- o obecně prospěšné práce
- o peněžitá opatření
- o peněžitá opatření s podmíněným odkladem výkonu
- o propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty
- o zákaz činnosti
- o vyhoštění
- o domácí vězení
- o zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce
- o odnětí svobody podmíněně odložené na zkušební dobu (podmíněné odsouzení)
- o odnětí svobody podmíněně odložené na zkušební dobu s dohledem
- o odnětí svobody nepodmíněné

Děti mladší 15 let

- o Čin jinak trestný
- o Soud pro mládež činí opatření potřebná k jeho nápravě
- o Jednání s vyloučením veřejnosti
- o Nevede se trestní řízení, ale postup dle pravidel OSŘ

Opatření

- o výchovnou povinnost
- o výchovné omezení
- o napomenutí s výstrahou
- o zařazení do terapeutického, psychologického nebo jiného vhodného výchovného programu ve středisku výchovné péče
- o dohled probačního úředníka
- o ochrannou výchovu
- o ochranné léčení

Otázky???

Děkuji za pozornost

Literatura

- o TOMANCOVÁ, SCHELLE K., SCHELLEOVÁ, I., HYNŠT, A.: *Základy práva (nejen) pro školy*. Jaroslava Tomancová a kolektiv. 1. vyd. Boskovice: ALBERT, 2007. 360 s. Právo. ISBN 80-73-26-110-3
- o Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů
- o Zákon č. 218/2003 zákon o soudnictví ve věcech mládeže ve znění pozdějších předpisů
- o Zákon č. 141/1961 trestní řád ve znění pozdějších předpisů